

TÜSİAD 48. GENEL KURUL TOPLANTISI AÇILIŞ KONUŞMASI
EROL BİLECİK, YÖNETİM KURULU BAŞKANI
18 OCAK 2018, İSTANBUL

Sayın EBRD Başkanı, Değerli Divan, Değerli Başkanlar, TÜSİAD'ın Değerli Üyeleri, Değerli Konuklar, Değerli Basın Mensupları,

Sizi, şahsım ve TÜSİAD Yönetim Kurulu adına sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Bugün, 48. Olağan Genel Kurulumuzda, sizinle bir arada olmaktan büyük bir memnuniyet duyuyorum. 2018'in hepimizi bir araya getiren en geniş katılımlı toplantısını yaparken, sizlere bir kez daha mutlu, huzurlu ve iyi bir yıl diliyorum.

Kurucu başkanımız rahmetli Feyyaz Berker'i bir kez daha saygı ve minnetle anıyorum. Kendisinin, 1977 yılında yaptığı bir konuşmadan özellikle bir bölümünü sizinle paylaşmak istiyorum.

“Türkiye halkı kavga istemiyor; reform istiyor. Yalnızca ekonomik reformdan bahsetmiyorum. İnsan hakları, düşünce özgürlüğü.. tüm bunları kapsıyor. Özgürce düşünüp söyleyemeyecerseniz, bu korkunç bir hapisane.”

40 yıl önce söylenen bu 'tarihi' cümlelerin dile getirdiği sorunlar, maalesef hala 'tarihe karışmadı'. Bugün hala aynı sorunları konuşuyorsak, yorumu size bırakıyorum.

Değerli Üyeler,

“Hayat, geriye doğru anlaşılır, ileriye doğru yaşanır”. Bu nedenle, bir önceki yılın değerlendirmesi her zaman önemlidir. Toplumlar, üstesinden gelemeyecekleri sorunları gündemlerine almazlar. Bugün burada hangi konuyu gündeme getiriyorsak, emin olun, her birinin üstesinden gelecek gücümüz de, azmimiz de vardır!

En özet haliyle, tüm dünyada, 2017 kolay bir yıl olmadı. Ancak, iki önemli olumlu gelişme hepimiz için memnuniyet vericiydi. İlk iyi haber, ekonomik açıdan 2017'de dünyada büyüme hızlandı. İkinci olumlu haber ise, önde gelen Avrupa demokrasilerinde merkez partiler aşırı popülist dalgayı engellemeyi başardılar.

Değişen; yardımcı oyuncular, figüranlar ve seyirciler olurken, ABD, dünya siyaset sahnesinde başrolünü korudu. Bir yılı geride bırakmak üzere olan Trump döneminde Amerikan Başkanlığı dünya gündemine genelde tatsız gelişmelerle damgasını vurdu.

İlk akla gelen diğer önemli gelişmeler ise şunlar: Pekin’de Başkan Şi Jinpin iktidarını konsolide etti. Çin’in küresel ekonomik ve stratejik açılımları hızlandı. Kuzey Kore krizi yıl boyunca sınırları gerdi. Rusya, Orta Doğu’da etkisini iyice arttırdı. Avrupa Birliği’nde ekonomik toparlanma başladı. Almanya seçimlerinde ise, Şansölye Merkel’in ilk koalisyon müzakerelerinin çökmesinden sonra, sosyal demokratlarla yeni bir hükümet kurma aşamasına gelmesi ümitleri tazeledi.

Daha yakınımızda, Ortadoğu’da IŞİD ele geçirdiği topraklardan nihayet sökülüp atıldı. Suudi Arabistan’da Velihaht Prens’in liderliğinde yukarıdan aşağıya bir siyasal yeniden yapılanma ve sosyal / kültürel reform dönemi başladı. Körfez ülkeleri arasındaki ayrılıklar, Katar’ın Kuveyt dışındaki komşuları tarafından ablukaya alınmasına varan bir krizi tetikledi.

İran ise, bölgesel hakimiyet yolunda oldukça mesafe kat etmiş olmasına rağmen, yılın son günlerinde muhafazakâr kentlerde patlayan protesto gösterileriyle gündeme geldi. Ülke içindeki siyasi mücadele yarışını hızlandı. Bu, İran’ın kendi dinamik toplumunun temel beklentilerini karşılayamamasının sonucudur.

Değerli Üyeler,

Nükleer bomba tehditleri, mülteci krizleri, iklimsel felaketler...

Hemen her ülkede insanlar, bunca badireye rağmen **“Dünyanın hali böyle”** deyip geçmedi. Tüm bu siyasal gelişmeler yaşanırken dünya, bilim ve teknolojinin her alanında müthiş atılımların yaşandığı yeni bir döneme girdi.

Sanayi 4.0 çağında, 4. Sanayi devriminin içindeyiz artık. Yapay zeka, sürücüsüz otomobiller, üç boyutlu yazıcılar, genetik, blockchain, büyük veri, bulut teknolojileri gibi alanlarda yaşanan gelişmeler, dünyamızı hızla değiştiriyor.

Değerli Üyeler,

2017 yılı içinde TÜSİAD olarak yaptığımız faaliyetlere gelince; tüm çalışmalarımızla ülkemiz ve dünyada yaşanan değişimlere ışık tutmayı amaçladık. Birkaç satır başı ile:

- Dünyanın en kritik gündemi olan dijital dönüşümü ve 4. Sanayi Devrimini, çalışmalarımızın ve etkinliklerimizin odağına aldık.
- Bu yıl çok önemli bir adım atarak San Francisco’da TÜSİAD Silikon Vadisi Ağı’nı ve Şanghay’da TÜSİAD Çin Ağı’nı kurduk.

- TÜSİAD PARKUR Heyeti, ekonominin ve yatırım ortamının güçlendirilmesi hedefiyle Ankara ziyaretlerine bu yıl da çok yoğun olarak devam etti.
- Toplumsal dönüşüme yönelik politika alanlarının en önemlisi olan eğitim konusundaki çalışmalarımıza da hız verdik. STEM, önceliğimiz olmaya devam etti.
- “TÜSİAD Bu Gençlikte İş Var!” yarışması bu yıl da tüm heyecanıyla sürdü ve 2017 yılı başvuru dönemi yine rekor bir katılımı kapandı.
- TÜRKONFED işbirliğiyle başlattığımız BORGİP projemizin pilot uygulamasına ilişkin sonuçları geniş katılımlı bir basın toplantısında kamuoyuyla paylaştık.

Çalışmalarımızı sürdürürken, Türkiye'nin yeni dünyanın gereklerine uyum sağlayabilmesi için hızla olağanlaşması gerektiğini hep vurguladık.

Kamuoyuna verdiğimiz mesajlarda, hiçbir ekonomik kazanımın, demokraside ilerleme sağlanmadan kalıcı ve sürdürülebilir olamayacağını belirttik. Hukuk, demokrasi ve özgürlükler toplumu olmadan; katma değer ve istihdam yaratmaktan, nitelikli yatırım çekmekten veya etkin girişimlerin yeşerdiği ülke olmaktan bahsetmenin mümkün olmadığını sıklıkla ifade ettik.

İnovasyon, ekonomi ile özgürlüklerin ortak alanında yeşerir.

Bütün bu çalışmalarımıza değerli katkılar sunan tüm Yuvarlak Masalarımıza, Çalışma Gruplarımıza, Başkanlarına, tüm üyelerimize ve TÜSİAD çalışanlarımıza teşekkür ediyorum.

Değerli Üyeler,

Dünya ve ülkemiz 2017'yi nasıl geçirdi, özetle bahsettik. Tüm bu gelişmelerin etkisiyle, 2018'in ilk günlerinde ülkemizin genel havasında bir miktar ağırlık hissediyoruz. Ülkemizde toplumsal kutuplaşmanın keskinleşmesi, 21. yüzyılın gereklerine ve modern bir toplumun yaşam anlayışına uygun olmayan yaklaşımlar, başta kadınlarımızı ve çocuklarımızı olmak üzere hepimizi rahatsız ediyor. 21. yüzyılda artık toplumsal cinsiyet eşitliği Türkiye'nin gurur duyduğu bir başarı alanı olmalıdır.

Ayrıca, özellikle siyasetin iletişim dilinin tonu çok önemli bir role sahiptir. Dil, toplumun bilinçaltıdır. Diplomasi ise mümkün kılma sanatıdır. Toplumumuzu ayrıştırıcı değil birleştirici söylemlerle, bizi üzen her problemin çözümünü sağlayabiliriz. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve yapıcı iletişim dili, bu toprakların başarısı öyküsünü birlikte yazmalıdır.

Değerli Üyeler,

Şimdi gelin Türkiye'ye ve dünyadaki konumumuza biraz daha odaklanalım. 2017'nin iyi haberi, ekonomimiz dünya ortalamalarının üzerinde büyüdü. Senenin belirleyici siyasal olayı ise Anayasa referandumuydu.

Şimdi Türkiye için toplumsal dayanışma içerisinde olmanın ve vakit kaybetmeden geleceğe bakmanın zamanıdır. Burada önemli olan şudur: **"Herkesin fikirlerini bir araya getiremezsiniz ama herkesi bir amaç uğrunda bir araya getirebilirsiniz"**. Bugün, Türkiye için toplumsal özgürlük, çoğulculuk ve dayanışma içinde ilerleme zamanıdır.

Geçtiğimiz yıl ifade özgürlüğü ve basın özgürlüğü konularında yaşanan sıkıntılar nedeniyle AB ile ilişkilerimiz gerildi. ABD ile ihtilaflarımız, ilişkimizi tarihin en dip noktalarına itti. Rusya ve İran ile birlikte, Suriye'deki iç savaşa son verme çabaları ise genelde başarılı oldu ancak burada da PYD'nin siyasi rolü nedeniyle Moskova ve Ankara arasında anlaşmazlık yaşandı ve yaşanmaya devam ediyor.

Uluslararası ilişkilerde haklı olduğumuz veya müttefiklerimizle farklı tutumları benimsediğimiz birçok konu olabilir. Tarihin bize çok net olarak verdiği dersler ispat ediyor ki; **Türkiye'yi dünya siyaseti ve ekonomisinde etkili kılan en büyük güç kaynakları her zaman demokrasi, insan hakları, hukuk devleti ve özgürlükler olmuştur.**

Bu nedenle acilen olağan demokrasi ortamı ve reform gündemine dönmemiz doğru olur. Devlet geleneğimizin dikkatli diplomatik üslubu da bu yönelimi desteklemelidir. **Kavga kavgayı, barış barışı doğurur.**

Değerli Üyeler,

Toplumumuzda AB üyeliğini isteyenlerin oranı yüzde 70'ler seviyesindedir. Bu hayli yüksek rakamın bize işaret ettiği mesaj, her şeye rağmen, Türk toplumunun sosyal standartları ileri, refah seviyesi yüksek, demokratik bir hukuk devletinde yaşama iradesinin ne kadar güçlü olduğudur. **Türk toplumu çok iyi bilir ki 'göstermelik' demokrasi diye bir şey yoktur. Demokrasi altın kadar kıymetlidir ama çeyreği de, yarımı da olmaz!**

Sayın Cumhurbaşkanımızın Paris ziyaretleri sırasında Fransa Cumhurbaşkanı, Türkiye'nin üyelik sürecinin, tamamen değilse bile demokrasi kalitesinde yükselme işaretleri görülene kadar sona erdiğini söyledi. Üyelik yerine Türkiye ile yeni işbirliği yolları, yöntemleri bulunması gerektiğinden bahsetti. Bu

tür bir ikinci sınıf konumlandırma, ülkemizin küresel siyaset dengeleri ve ekonomik rekabet menfaatleri açısından olumsuz bir gelişme olur.

Brexit örneği AB dışında kalmanın maliyeti hakkında herkese bir fikir verdi. Türkiye'nin AB ile ilişkilerinin hukuksal temelini üyelik süreci oluşturur. Asya'dan Amerika'ya tüm dünya ekonomik aktörleri için Türkiye'nin çekim gücünde, AB ile mevzuat uyumu ve üyelik sürecinin güvencesi belirleyici etkenlerdir. AB ile müzakereler fiilen ilerlemese de, süreç resmen kopmamalı, tam üyelik perspektifi korunmalı; daha olumlu siyasal koşullar oluşana kadar gümrük birliği, güvenlik ve enerji gibi somut alanlarda entegrasyon devam etmelidir.

Bu gelişmeler yaşanırken, Anayasa Mahkemesi'nin tutuklu gazetecilerin tutukluluk hallerinin kalkması yönünde verdiği bir karar, alt mahkeme tarafından uygulanmadı. Önde gelen hukukçularımızın, hukuka ve anayasal düzenimize aykırı buldukları bu kararla, Türkiye'nin AB üyeliğini, demokrasinin yetersizliği üzerinden engellemek isteyenlerin eline maalesef güzel bir koz verdiğimizize şüphe yoktur.

Anayasayı yaşatan, içindeki ifadeler kadar, dışındaki uygulamadır. Medeniyetin ilk şartı adalettir. Hukuk, devletin toplumsal düzenidir. Adalet olmadan düzen olmaz. Kısaca, **Demokrasi su ise, testisi adalettir.**

Türkiye'nin hem dünyada hak ettiği saygın konumunu koruyabilmesi hem de gelişmesi, kalkınması için yakın tarihin hepimizi sarsan travmalarından kurtulup hızla normalleşmeye başlaması gerekir. Bu nedenle atılması gereken ilk adımın, daha önce de başka vesilelerle gündeme getirdiğimiz gibi OHAL'in son bulması olduğuna inanıyorum. Hain terör odaklarına en etkin güvenlik önlemleri ile darbe vururken, yasama, yürütme ve yargımızı en ileri demokratik standartlara taşımak için her zaman devletimize destek olacağız.

Yargının gerek ulusal gerekse evrensel hukuk ilkelerine, öz ve usul açısından daha fazla itina göstermesinin Türkiye'nin atlattığı tehlikenin dünyaya daha iyi anlatılmasında tartışmasız önemde bir unsur olduğuna inanıyorum. Tutukluluğun istisna; tutuksuz, delilleri güçlü ve detaylı hazırlanmış, özenli iddianamelerle yargılanmanın esas olduğu bir yargı anlayışına ve uygulamasına ihtiyacımız var.

Değerli Üyeler,

Önümüzdeki dönem dünyada toplumsal açıdan en önemli ve kitleleri harekete geçirecek konu eşitsizlik olacak. Bunun örneklerini giderek daha sık görmeye başladık. Eşitsizlik karşıtlığı, bugüne dek

özellikle gelişmekte olan ülkelerde pek gündeme gelmeyen, ya da umursanmayan yolsuzluklar meselesini de öne çıkardı.

Değerli Üyeler,

Geleceğin dünyası çok heyecan verici boyutlara sahip. Bu gelişmeler, insanlığı daha iyiye götürüyor ve insanların hayatını kolaylaştırıyor. TÜSİAD olarak çok değer verdiğimiz 4. Sanayi Devrimi, insanlığa adeta çağ atlatıyor.

Dünya Ekonomik Forumu'nun "İşlerin Geleceği" raporuna göre, nesnelerin interneti, ileri üretim teknolojileri, 3 boyutlu baskı, iş yapış biçimlerini şimdiden dönüştürmeye başladı. Sadece üç yıl içinde ileri robotik, otonom ulaşım, biyoteknoloji ve yapay zekanın etkisini daha yakından yaşayacağız. Siyasetin önümüzdeki dönemde konuları bunlar olacağı benziyor.

Bu yeni dünyaya ayak uydurabilmek için toplumların ve bireylerin donanımlarının çok iyi olması gerekiyor. **Eğitim politikalarımızı yaparken gelecek seçimi değil, gelecek kuşağı düşünmek zorundayız. Çünkü eğitim, bir ülkenin geleceğinin güvencesidir.**

İşgücümüzün ortalama eğitim düzeyi 8 yıldır. İşgücünün %56'sını lise altı eğitilmişler oluşturuyor. Biliyoruz ki yüksek katma değerli üretimin birincil faktörü nitelikli işgücüdür. Bunu sağlayacak bir eğitim felsefesine sahip değiliz. PISA sıralamasında sonlarda yer almamız gerçekten çok üzücü ve bir o kadarda düşündürücü.

2020 yılı itibariyle bugün önemli sayılan yeteneklerin %35'i yerini yeni yeteneklere bırakacak. Geleceğin meslekleri de buna göre şekillenecek. **2020 yılında en önde gelen beceriler "problem çözme", "eleştirel düşünme" ve "yaratıcılık" olarak öne çıkacak.**

Müfredat, eğitim yöntemleri ve öğretmen eğitimi; yenilikçi, analitik ve eleştirel düşünen, problem çözme becerileri yüksek bireyler yetiştirilmesi yönünde geliştirilmelidir. Ancak bu şekilde yeniden yapılandırılan bir eğitim sisteminden iş dünyasının ihtiyaçlarını karşılayacak bir işgücü; toplumun özgür, hukukun üstünlüğüne inanan ve demokratik yaklaşıma sahip vatandaşlardan oluşmasını kolaylaştıracak bir birikim çıkabilir. Bu adımları atmak, **bizim yalnızca görevimiz değil, aynı zamanda gelecek nesillere borcumuzdur.**

Değerli Üyeler,

Geçen yıl gerçekleştirdiğimiz büyüme hızı gerçekten etkileyiciydi. Ne var ki, yüksek büyümeyle beraber enflasyon ve dış borç başta olmak üzere maalesef finansal kırılganlıklarımızın arttığını gördük. İç talebe yönelik uygulanan politikalar talebi arttırmakta başarılı olurken, bütçe açığının artmasına, enflasyon oranımızın ise çift haneye çıkmasına neden oldu.

2018 yılında ekonomi politikalarının daha dengeli ve nitelikli bir büyümeyi desteklemesini arzu ediyoruz. Kredi artış hızlarının makul düzeyde seyretmesi, finansal istikrara katkıda bulunurken, verimliliği arttırıcı reformlara hız verilmesi ise hem rekabet gücümüzü arttıracak hem de fiyat istikrarına katkıda bulunacaktır. Reform isteği, ilerlemenin en büyük motorudur, kağıt üzerinde kalmayan somut icraatlar için daha fazla geç kalınmamalıdır. Örneğin;

- Hemen tüm ülkelerde vergi mevzuatı değişiklikleri ekonomik reform gündeminin ilk sıralarında yer alıyor. Daha önce söylediğimiz gibi Türkiye’de müthiş haksız rekabete yol açan bir kayıtdışı ekonomi sorununuz var. Kayıt dışılığı azaltan daha adil ve rekabet odaklı bir sisteme ihtiyacımız var.
- İş dünyası olarak, işgücü piyasasındaki katılıkları giderecek düzenlemelerin yapılmasını çok önemli bir öncelik olarak görüyoruz.

Değerli Üyeler,

Türk iş dünyası, Türkiye’nin insanları, gençleri, normalleşen bir siyaset ile bu gündemdeki maddeleri başarıyla sonuca ulaştırabilir. Bundan en ufak bir kuşku yok. İnsanımıza olan inancım nedeniyle geleceğimizle ilgili olarak her zaman iyimserim.

Dünya bu sıkıntılı evreyi aştıktan sonra yeni bir düzen kurulacak. Biz, bu yeni düzeninin değişikliklerine ayak uydurmak için gerekli hazırlığımızı bugünden yapmalıyız. Bu nedenle, şekillenmekte olan geleceğin dünyasına Türkiye’yi taşıyacak olan gençlerimize bunu yapabilmeleri için gerekli imkanları sağlamak bizim sorumluluğumuzdur.

Ülkemizin hızla değişen dünyanın gereklerine uyum sağlaması ve küresel ölçekte rekabet edebilen bir ekonomi olması için üzerinde durmamız gereken tüm konular 2018 yılında da TÜSİAD olarak çalışma programımızda yer alacak. Türkiye’yi daima ileri taşıyacak hedefler için azimle çalışmaya, üretmeye ve görüşlerimizi paylaşmaya devam edeceğiz.

Değerli Üyeler,

Cumhuriyet bize, sürekli gelişim içinde çağdaş uygarlığın gerekleri ne ise onlara doğru yol almamızı işaret eder. Cumhuriyet'in işaret ettiği gelişim yolunda, 'Güçlü Türkiye' hayalimizi gerçekleştirmek için hedefimize doğru gideceğiz. Emin olun, **"Gideceğiniz yönü bilmek, hızdan daha önemlidir"**. Bu yolda, aşılması gereken ilk engel, karamsarlık ve umutsuzluktur. **"İnandığınız gibi yaşamazsanız, yaşadığınıza inanmaya başlarsınız."**

İnandığınız gibi yaşamaya devam etmeniz temennisi ve iyi haberlerin çoğalacağı bir Türkiye ve Dünya umudu ile hepimizi bir kez daha TÜSİAD Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.